

ПРОУЧВАНЕ МНЕНИЕТО НА СТУДЕНТИ – УЧАСТНИЦИ В НАЦИОНАЛЕН УНИВЕРСИТЕТСКИ ШАМПИОНАТ ПО ФУТБОЛ

Стоян Денев*, Асен Атанасов**

A STUDY OF THE OPINIONS OF STUDENTS PARTICIPATING IN THE NATIONAL UNIVERSITY FOOTBALL CHAMPIONSHIP

Stoyan Denev, Asen Atanasov

Abstract: *The National University Football Championship is an event that brings together student teams from various universities across the country. The purpose of this survey is to determine the opinions of students participating in the National University Football Championship regarding the organization of the competition and its athletic and technical level. According to the players on the university team, participating in the championship is a serious challenge, and the competition is fierce. The event not only provides an opportunity for athletic achievement but also makes a significant social contribution to the students. The immediate financial and material benefits are irrelevant to the motivation for participating in the competition. The student athletes' goal is to achieve a sustainable balance between sports and education.*

Keywords: *football, students, university championship, opinion, motivation*

ВЪВЕДЕНИЕ

Спортът в системата на висшето образование заема водеща роля, тъй като е в основата на физическото развитие, социалната ангажираност и изграждането на здравословни навици за живот сред младите хора. Висшите училища са не само академични институции, но и социални общности, в които спортът играе обединяваща роля и е с доказан ефект върху личностното развитие на студентите (Киров, Алексиева, 2025).

Голямата популярност и обществената значимост на футбола обуславят широкия интерес сред студентите и стимулират активното му практикуване.

Според Игнатов (2012) и Гаврилов (2004) футболната игра заема основно място сред останалите средства за физическо възпитание и спорт.

* **Стоян Денев** – доцент, доктор, катедра „Теория и методика на физическото възпитание“, Педагогически факултет, Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“.

** **Асен Атанасов** – доцент, доктор, катедра „Теория и методика на физическото възпитание“, Педагогически факултет, Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“.

Националният университетски шампионат (НУШ) по футбол е спортно събитие с утвърдени традиции, което събира студентски отбори от различни висши училища в страната, за да се излъчат най-добрите сред тях. Редица автори отразяват, анализират и популяризират резултатите и класиранията от надпреварите по футбол между висшите училища през годините (Игнатов, Димов, 2018; Игнатов, 2019; Игнатов, 2022; Атанасов, 2023; Стайков, 2023). Студентското първенство по футбол се организира и администрира от Асоциацията за университетски спорт (АУС) „Академик“, а Аматьорската футболна лига и зоналните структури към Българския футболен съюз съдействат за провеждане на футболните срещи с осигуряването на терени, съдийски състав, медицинско лице и охрана.

Целта на изследването е да се установи мнението на студенти – участници в Националния университетски шампионат по футбол – относно качеството на организация на състезанието.

За постигане на целта са поставени следните задачи: да се изготви анкетна карта; да се проведе анкетното проучване със студенти – участници в Националния университетски шампионат по футбол; да се анализират получените в хода на изследването резултати; да се формулират изводи и препоръки за практиката.

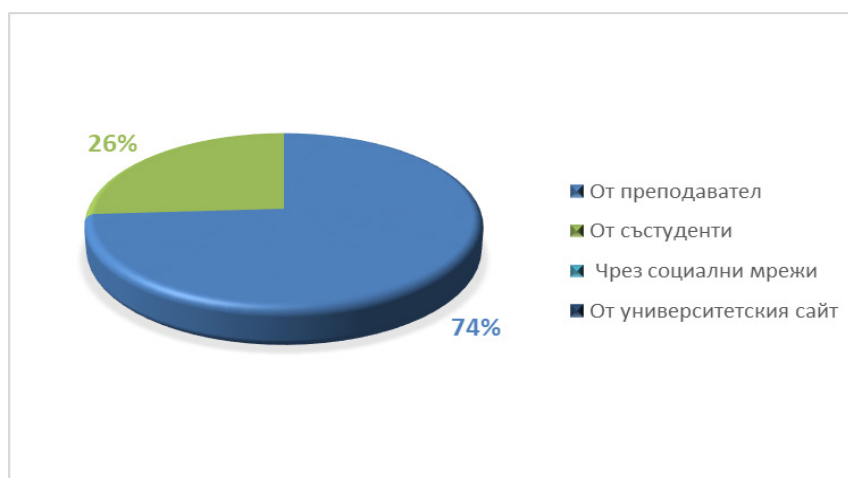
МЕТОДОЛОГИЯ

Изследването се проведе през месец октомври 2025 г. с 23-а студенти от представителния отбор по футбол на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“, които са основно от специалност „Педагогика на обучението по физическо възпитание и спорт“ (18 студенти) и студенти от други специалности (5 студенти). Анкетната карта е анонимна и се състои от 13 въпроса, всички те са от затворен тип, като на 13-я може да се посочи повече от един отговор.

РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЯ

От първи въпрос, който се отнася до възрастта на изследваните лица, се установява, че средната възраст на участниците в проучването е 25,7 години. Това за нас е интересен факт, който показва, че се разчита на по-опитни играчи сред студентите, за сметка на тези, които са в началото на своето обучение.

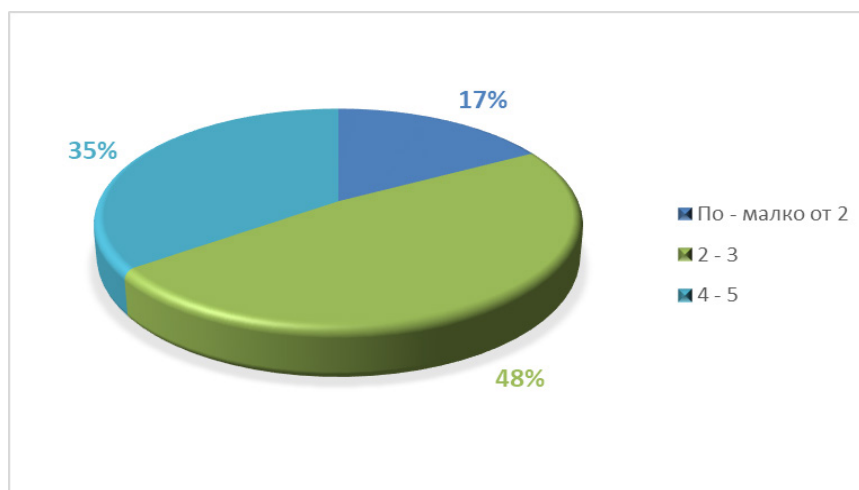
На въпроса: „Как научихте за университетския шампионат по футбол?“, 74% отговаря „от преподавател“, а останалите 26% – от „състуденти“. Резултатите, видими на фигура 1., показват, че основен източник на информация за студентския отбор по футбол е преподавателят по физическо възпитание и спорт (футбол). Това е доказателство, че ролята на неформалната комуникация между преподавател и студент е ключова за популяризиране и успешно реализиране на спортни инициативи със студентите.

Фигура 1. Как научихте за университетския шампионат по футбол?

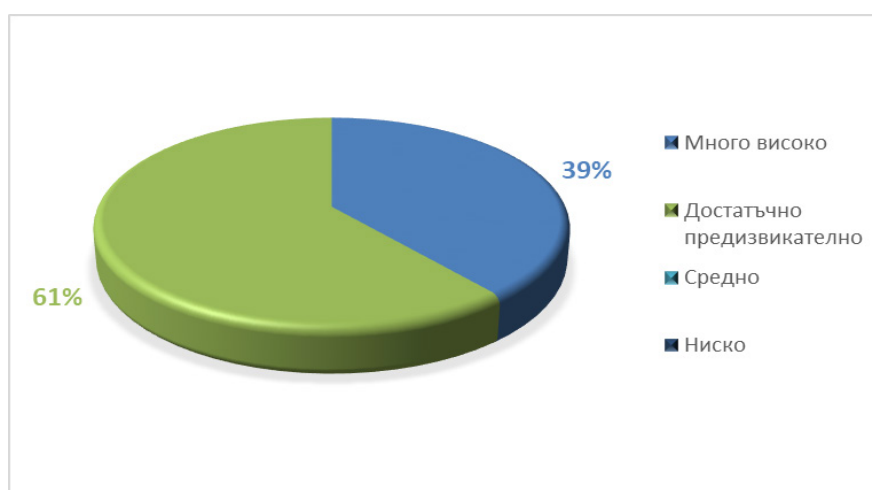
На въпроса: „Мислите ли, че участието в шампионата подобрява вашите футболни умения?“, 35% посочват „да, значително“, а 65% – „да, донякъде“.

На фигура 2. са представени резултатите от следващото запитване: „Колко пъти седмично тренирате с клубния си отбор?“. По-малко от 2 пъти седмично тренират 17% от анкетираниите, а по-голямата част (48%) провеждат 2–3 тренировки седмично, което е недостатъчно за постигане на по-високи спортни резултати. Нашите очаквания към студентите футболисти са по-голямата част от тях да се стремят към по-сериозен тренировъчен процес и съответно реализация на високо ниво, но в случая установяваме, че само 35% от тях участват в тренировъчна дейност, която съответства на това ниво.

Фигура 2. Колко пъти седмично тренирате с клубния си отбор?

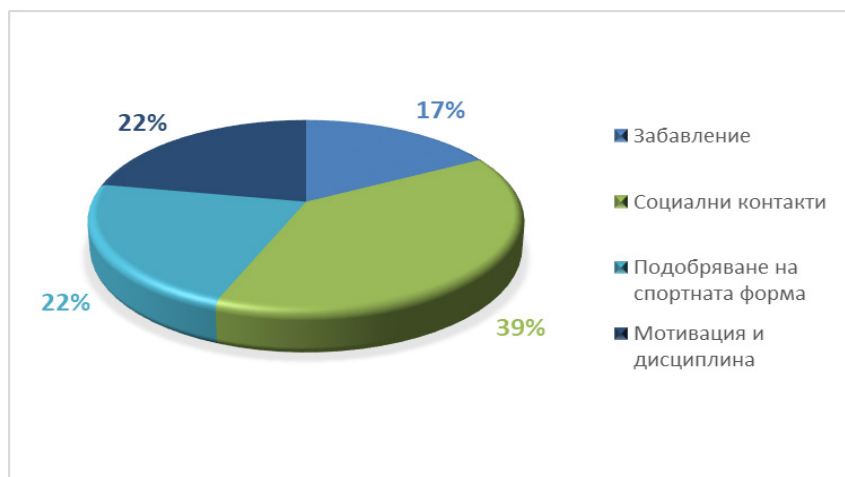
Разпределението на отговорите на пети въпрос се вижда на фигура 3. По отношение на нивото на конкуренцията в НУШ по футбол всички анкетирани го определят като високо: 39% го оценяват като „много високо“, а 61% – като „достатъчно предизвикателно“.

Фигура 3. Как оценявате нивото на конкуренцията в НУШ футбол?

На въпрос 6.: „Бихте ли участвали отново в следващо издание на НУШ?“, всички анкетирани категорично заявяват желание да участват в следващия шампионат по футбол.

Анализът на фигура 4. показва, че за голяма част от участниците водещ мотив са социалните контакти (39 %) и забавлението (17%). За останалата част от анкетираниите (44%) спортните аспекти, като подобряване на спортната форма, мотивация и дисциплина, също са значими.

Фигура 4. Какво Ви носи участието в този шампионат?

От отговорите на въпроса (фигура 5.): „Смятате ли, че участието Ви в НУШ по футбол може да допринесе за по-високо ниво на спортна реализация (професионален или по-силен аматьорски отбор)?“, става ясно, че повечето анкетирани (70%) възприемат студентското първенство по футбол като добра възможност за спортна изява с потенциал за преминаване към по-високо ниво на реализация. Останалите 30% имат по-умерени очаквания, смятайки, че участието може да помогне, но не е основният фактор за развитието им.

На следващото запитване: „С каква нагласа участвате в студентския отбор по футбол?“, 61% от студентите посочват с мотивация за постигане на добро класиране, а 39% – с желание. Със задоволство отбелязваме, че преобладаващата част от анкетираниите подхождат със сериозно отношение към спортното представяне.

Фигура 5. Смятате ли, че участието Ви в НУШ по футбол може да допринесе за по-високо ниво на спортна реализация (професионален или по-силен аматьорски отбор)?

На въпроса: „Мачовете от студентското първенство оказват ли влияние на представянето Ви в клубния отбор?“, повече от половината анкетирани (57%) споделят, че им влияят положително по отношение на клубните изяви, а при останалите 43% липсата на промяна вероятно се дължи на вече установени тренировъчни навици или натрупан спортносъстезателен опит.

Интерес представлява въпрос 11., свързан със спортно-техническото ниво на футболните двубои от НУШ по футбол. Доказателство за спортно-техническите достойнства на футболните срещи е липсата на ниски оценки. Според процентното разпределение на отговорите на фигура 6. нивото на двубоите е сравнително високо за аматьорския футбол.

Фигура 6. Как оценяват спортно-техническото ниво на футболните двубои от НУШ футбол?

Фигура 7. Смятате ли, че за студентите спортисти, завоювали призови места в национални шампионати, трябва да бъдат предвидени конкретни стимули, академични и административни облекчения?

Процентното съотношение (фигура 7.) на отговорите на запитването: „Считате ли, че за студентите спортисти, завоювали призови места на Националната универсиада и/или Националния университетски шампионат (НУШ), следва да бъдат предвидени конкретни стимули и академични/административни облекчения?“, показва ясно изразена тенденция: студентите спортисти не поставят акцент върху материалните или финансовите стимули. Отличава се мнението на анкетиранияте (52%) в подкрепа на академичните облекчения. Това дава основание да смятаме, че изборът е продиктуван от желанието на студентите да улеснят съвместяването на спортната дейност с учебния процес.

Фигура 8. Бихте ли участвали в НУШ, ако в началния етап отборите са разделени в групи и играят по системата „всеки срещу всеки“, а след това се преминава към елиминационна фаза?

На последния, тринадесети въпрос (фигура 8.): „Бихте ли участвали в НУШ, ако в началния етап отборите са разделени в групи и играят по системата „всеки срещу всеки“, а след това се преминава към елиминационна фаза?“, отговорите показват, че значителна част от участниците не биха се включили в по-интензивен формат на първенството, тъй като са силно зависими от ангажиментите към клубните си отбори – редовните тренировки и рискът от контузии са ключови фактори. Отнася се най-вече за студентите, състезаващи се в отбори с амбиции, и по тази причина не могат да си позволят допълнително натоварване. Немалка част (31%) посочват и професионална заетост, което е типично за футболисти, състезаващи се на аматьорско ниво и комбиниращи спорт, работа и образование. Това са водещите причини, които ограничават участието в по-натоварен състезателен формат.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Анализът на получените в хода на изследването резултати дава основание да направим няколко обобщения:

Основният източник на информация за участие в студентския отбор по футбол е преподавателят по физическо възпитание и спорт. Студентите определят личния контакт между преподавател и студент като водещ фактор за включване в студентския отбор. Неприятно впечатление прави това, че липсва информация, която да стига до студентите чрез социалните мрежи и официалния сайт на университета.

За участниците в университетския отбор по футбол участието в Националния университетски шампионат по футбол е сериозно предизвикателство, тъй като конкуренцията в първенството е голяма. Участието е добра възможност за спортна изява, но има и социален принос в изграждането на младото поколение. Липсата на негативни нагласи сред студентите от Великотърновския университет, участници в Националния университетски шампионат по футбол, е показателна за положителното отношение и възприемането на студентската надпревара като среда за развитие.

Мотивацията за участие в състезанията не се свързва с финансови и материални ползи, а със стремежа към постигане на устойчив баланс между спорт, образование и бъдещата трудова заетост, което е от ключово значение за реализацията на младото поколение.

Направените заключения позволяват да отправим и една препоръка към университетите – да се търси целево отразяване и популяризиране на спортните постижения на студентските от-

бори, за да се повиши разпознаваемостта на студентите спортисти, както и анагажираността на студентската общност към спортните успехи на техните колеги.

ЛИТЕРАТУРА

Атанасов, А. (2023). *Традиции, успехи и предизвикателства на студентския футбол в СА "Д. А. Ценов"* – Свищов. Свищов: АИ „Ценов“ // **Atanasov, A. (2023).** *Traditsii, uspehi i predizvikelstva na studentskia futbol v SA "D. A. Tsenov"* – Svishtov. Svishtov: AI "Tsenov".

Гаврилов, В. (2004). *Футболът във висшите училища*. София: Бolid-Инс // **Gavrilov, V. (2004).** *Futbolat vav visshite uchilishta*. Sofia: Bolid-Ins.

Игнатов, Г. (2012). Футболът във Висшите училища – структурни особености, характеристики и перспективи за развитие. *Сб. „Съвременни тенденции на физическото възпитание и спорта“*. София: УИ „Св. Климент Охридски“, с. 63–68. // **Ignatov, G. (2012).** *Futbolat vav Vishite uchilishta – strukturni osobenosti, harakteristiki i perspektivi za razvitie. Sb. "Savremenni tendencii na fizicheskoto vazpitanie i sporta"*. Sofia: UI "Sv. Kliment Ohrodski", s. 63–68.

Игнатов, Г. (2022). Студентският футбол в България през учебните 2019/ 2020 и 2020 2021 и представянето на отбора на Софийския университет в тях. *Годишник на СУ „Св. Климент Охридски“*. Департамент по спорт. София: УИ „Св. Климент Охридски“. Том 89, с. 20–41. // **Ignatov, G. (2022).** *Studentskiyat futbol v Bulgaria prez uchebnite 2019/ 2020 i 2020/ 2021 i predstavyaneto na otbora na Sofiyskia universitet v tyah. Godishnik na SU „Sv. Kliment Ohridski“, Departament po sport*. Sofia: UI "Sv. Kliment Ohrodski". Tom 89, s. 20–41.

Игнатов, Г. (2019). Студентският футбол в България през учебната 2018/ 2019 г. и представянето на отбора на Софийския университет в него. *Годишник на СУ „Св. Климент Охридски“*. Департамент по спорт. София: УИ „Св. Климент Охридски“. Том 88, с. 32–44. // **Ignatov, G. (2019).** *Studentskiyat futbol v Bulgaria prez uchebnata 2018/ 2019 i predstavyaneto na otbora na Sofiyskia universitet v nego. Godishnik na SU „Sv. Kliment Ohridski“*. Departament po sport. Sofia: UI "Sv. Kliment Ohrodski". Tom 88, s. 32–44.

Игнатов, Г., Д. Димов (2018). Студентският футбол през учебната 2017/ 2018 г., *Сб. „Съвременни тенденции на физическото възпитание и спорта“*. София: УИ „Св. Климент Охридски“, с. 64–72. // **Ignatov, G. D. Dimov (2018).** *Studentskiyat futbol prez uchebnata 2017/ 2018 g., Sb. "Savremenni tendentsii na fizicheskoto vazpitanie i sporta"*. Sofia: UI "Sv. Kliment Ohrodski", s. 64–72.

Киров, Д., М. Алексиева (2025). Анализ на представянето на отборите по баскетбол 3x3 и 5x5 на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“ в националните университетски първенства – 2024/ 2025, *Проблеми и перспективи на физическото възпитание и спорта в условията на глобализация*, В. Търново: УИ „Св. св. Кирил и Методий“, Том. 6, с. 21–29. // **Kirov, D., M. Aleksieva (2025).** *Analiz na predstavyaneto na otborite po basketbol 3x3 i 5x5 na Velikotarnovskia universitet „Sv. sv. Kiril i Metodiy“ v natsionalnite universitetski parvenstva – 2024/ 2025, Problemi i perspektivi na fizicheskoto vazpitanie i sporta v usloviyata na globalizatsia*. V. Tarnovo: UI "Sv. sv. Kiril i Metodiy". Tom. 6, s. 21–29.

Стайков, Н. (2023). Студентският футбол в България през спортно-състезателната 2022/23 г., *Сб. „Съвременни тенденции на физическото възпитание и спорта“*. София: УИ „Св. Климент Охридски“, с. 170–178. // **Staykov, N. (2023).** *Studentskiyat futbol v Bulgaria prez sportno-sastezatelnata 2022/23 g., Sb. "Savremenni tendentsii na fizicheskoto vazpitanie i sporta"*. Sofia: UI "Sv. Kliment Ohrodski", s. 170–178.

Стайков, Н. (2024). Студентският футбол през учебната 2023–2024 г., *Спорт и наука*, кн. 3, 4/2024, София, с. 73–83. // **Staykov, N. (2024).** *Studentskiyat futbol prez uchebnata 2023–2024 g., Sport i nauka*, kn. 3, 4/2024, Sofia, s. 73–83.